

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin lausunto

**Yleisradio Oy:n kertomuksesta vuoden 2023 aikana
tarjotusta palvelusta**

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Sisältö

1 TAUSTAA	3
2 TRAFICOMILLE ANNETTAVAN KERTOMUKSEN TARKOITUS	3
3 KERTOMUKSEN ARVIOINTI.....	4
3.1 Yleistä.....	4
3.1.1 Arvioinnin rajaus.....	4
3.1.2 Yleistä kertomuksesta.....	5
3.2 Eriyttäminen	5
3.2.1 Muu julkinen palvelu internetissä ja matkaviestimissä	6
3.2.2 Muut tehtävät ja Yleisradion kaupallinen toiminta.....	8
3.2.3 Yleisradion julkinen palvelu radiossa ja televisiossa	11
3.2.4 Traficomin arvio julkisen palvelun ja muun toiminnan eriyttämisestä	11
3.3 Muut televisio- ja radiotoiminnan valvontaan liittyvät tiedot.....	13
3.3.1 Mainonnan kielto.....	13
3.3.2 Traficomin arvio mainonnan kiellon noudattamisesta	13
3.3.3 Ohjelmiston eurooppalaisuus ja riippumaton tuotanto.....	14
3.3.4 Traficomin arvio ohjelmiston eurooppalaisuuden ja riippumattoman tuotannon velvoitteiden toteutumisesta	14
3.3.5 Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville.....	14
3.3.6 Traficomin arvio ääni- ja tekstityspalvelun toteutumisesta.....	15
4 TRAFICOMIN LAUSUNTO.....	17

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

1 TAUSTAA

Tässä lausunnossa arvioitavana olevasta, Yleisradio Oy:n tarjoamaa palvelua koskevasta kertomuksesta säädetään Yleisradio Oy:stä annetussa laissa¹ (jäljempänä yleisradiolaki). Lausunto koskee vuotta 2023.

Edellistä, vuoden 2022 kertomusta koskevassa lausunnossaan Liikenne- ja Viestintävirasto Traficom, (jäljempänä Traficom) totesi, että Yleisradion vuonna 2022 tarjoaman palvelun voitiin katsoa täyttävän sille viraston valvottaviin kuuluvien säännösten suhteen lainsäädännössä asetetut vaatimukset.

Yleisradio toimitti kertomuksen vuoden 2023 aikana tarjotusta palvelusta Traficomille määräaikaan 30.4.2024 mennessä. Kertomukseen sisältyivät seuraavat liitteet: Yleisradion tuloslaskelma 2023 eriytettynä (kertomuksen taulukko 1), Yleisradion tase 31.12.2023 eriytettynä (kertomuksen taulukko 2), taseen rivikohtaiset eriyttämisperusteet (kertomuksen taulukko 3), Yleisradion kaupallisen toiminnan eriytetty tuloslaskelmat 2023 (kertomuksen taulukko 4 ei sisälly kertomuksen julkiseen versioon), tuloslaskelman erittelyt (taulukko 5 ei sisälly kertomuksen julkiseen versioon), tuottoerittelyt (taulukko 6 ei sisälly kertomuksen julkiseen versioon), tuloslaskelma 2023 eriytettynä kilpailulain 30 d §:n mukaisesti (kertomuksen taulukko 7), luettelo vuokralle annetuista tiloista (taulukko 8 ei sisälly kertomuksen julkiseen versioon). Lisäksi kertomuksessa on huomioitu erikseen kerätyt tiedot ääni- ja tekstityspalvelun toteutumisesta. Tilintarkastajan lausunto koskien eriyttämislaskelmia toimitettiin kertomuksen yhteydessä.

2 TRAFICOMILLE ANNETTAVAN KERTOMUKSEN TARKOITUS

Yleisradion hallituksen Traficomille toimittamasta kertomuksesta säädetään yleisradiolain 6 c, 12 a ja 12 b §:issä. Yleisradiolain mukaan Yleisradion on annettava vuosittain huhtikuun loppuun mennessä Traficomille kertomus edellisen kalenterivuoden aikana tarjotusta palvelusta. Yhtiö velvoitetaan esittämään kertomuksessaan tiedot, jotka ovat tarpeen Traficomin televisio- ja radiotoiminnan valvontatehtävässä.

Yleisradion on lisäksi toimitettava Traficomille huhtikuun loppuun mennessä tilinpäätöksensä, eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet liitetietoineen sekä yhtiön tilintarkastajien lausunto eriyttämislaskelmista. Yhtiön on salassapitosäännösten estämättä Traficomin pyynnöstä toimitettava myös muut valvonnassa tarvittavat tiedot.

Kilpailulain 30 d §:n mukaisesti Yleisradio on laatinut erillisen kirjanpidon kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta. Yleisradio on täyttänyt kilpailulain vaatimuksen julkaisemalla saman eriytetyn tuloslaskelman tilinpäätöksensä liitetietona ja osana Traficomille lähettämäänsä kertomusta.

Traficom on puolestaan annettava kertomuksesta ja edellä mainituista tilinpäätösasiakirjoista lausuntonsa valtioneuvostolle syyskuun loppuun mennessä.

¹ Laki Yleisradio Oy:stä 1380/1993.
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom • PL 320, 00059 TRAFICOM
p. 029 534 5000 • Y-tunnus 2924753-3

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Traficomien valvontatehtävät on määritelty yleisradiolain 12 a §:ssä. Sen mukaan *"Viestintävirasto valvoo 7 a, 8, 8 a ja 12 §:n noudattamista sekä sitä, että käytössä ei ole alihinnoittelua eikä ristikkäistukia."* Traficomien valvonta kohdistuu siten mainonta- ja sponsorointikiellon ohella Yleisradion velvollisuuteen eriyttää laissa säädettyt toiminnot, aineistot ja verkkopalvelut toisistaan. Traficomien tehtäviin kuuluu myös Yleisradion kaupallisen toiminnan valvonta, johon alihinnoittelun ja ristikkäistukien kiellon valvonta liittyy.

Yleisradiolakiin sisältyvät seuraamussäännökset siltä osin, kuin säännösten valvonta on Traficomien tehtävä. Jos Yleisradio rikkoo ko. säännöksiä, Traficom voi velvoittaa yhtiön korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään yhtiön kustannuksella.

Yleisradiolain perusteluissa (HE 29/2012 vp.) todetaan, että viraston toimivaltaa Yleisradion julkisen palvelun taloudellisessa valvonnassa ehdotetaan vahvistettavaksi. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä LiVM 8/2012 vp viraston valvontatehtävän kohdentumisesta todetaan, että julkisen palvelun sisällön valvonta tai yleisradiolain 7 §:n mukaisen julkisen palvelun tehtävän toteutumisen valvonta ei kuulu viraston vaan Yleisradion hallintoneuvoston toimivaltaan. Virastolle kuuluu sen sijaan yhtiön toiminnan lainmukaisuuden valvonta. Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnon mukaan hallintoneuvoston ja viraston valvontatehtävät ja roolit täydentävät toisiaan.

Traficom arvioi edellä mainitun mukaisesti Yleisradion kertomusta vuoden 2023 aikana tarjotusta palvelusta erityisesti sen suhteen, antaako kertomus riittävästi tietoa yhtiön toiminnasta siltä osin kuin yhtiön toiminnan valvonta on säädetty Traficomien tehtäväksi. Traficomien tehtäväksi ei ole säädetty julkisen palvelun sisällön tai tehtävän toteutumisen valvontaa.

3 KERTOMUKSEN ARVIOINTI

3.1 Yleistä

3.1.1 Arvioinnin rajaus

Yleisradio Oy:stä annetun lain 12 b §:n mukaan yhtiön on vuosittain annettava Traficomille kertomus edellisen kalenterivuoden aikana tarjotusta palvelusta. Yhtiö veloitetaan esittämään kertomuksessaan tiedot, jotka ovat tarpeen Traficomien televisio- ja radiotoiminnan valvontatehtävässä. Yleisradiolain 12 a §:n mukaan Yleisradion on lisäksi toimitettava Traficomille tilinpäätöksensä, eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet liitetietoineen sekä yhtiön tilintarkastajien lausunto eriyttämislaskelmista.

Traficomien taloudelliset valvontatehtävät sisältävän 12 a §:n mukaan Traficomien tehtäviin kuuluu valvoa myös, ettei käytössä ole alihinnoittelua eikä ristikkäistukia. Yleisradion julkisen palvelun kustannukset katetaan valtion talousarviosta saatavalla rahoituksella. Traficomien valvonnalla on tarkoitus varmistaa, että rahastosta saatava rahoitus käytetään vain laissa säädetyn julkisen palvelun toteuttamiseen, eikä kaupallisiin, markkinoita vääristäviin tarkoituksiin.

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Komission valtioneuvoston tiedonannon mukaan ristikkäistukien kiellon tarkoituksena on varmistaa, että julkista rahoitusta käytetään ainoastaan julkisen palvelun rahoitukseen. Julkisella rahoituksella ei saa rahoittaa yhtiön kaupallista toimintaa. Valtioneuvoston tiedonannon lähtökohtana alihinnoittelun kiellon osalta puolestaan on se, ettei muita kuin julkisen palvelun toimintoja, kuten kaupallisia maksullisia palveluja, hinnoitella tasolle, jonka voidaan kohtuudella katsoa alittavan markkinaehtaisen tarjonnan. Tiedonannon mukaan alihinnoittelun kiellon tarkoituksena on estää markkinoiden vääristyminen tilanteessa, jossa julkisen palvelun yhtiö tarjoaa markkinoilla myös muun kuin julkisen palvelun toimintoihin kuuluvia tuotteita tai palveluja, kuten maksullisia palveluja. Valvonnassaan Traficom arvioi, onko Yleisradion rahastosta saama korvaus komission tiedonannossa esitetyllä tavalla oikeassa suhteessa julkisen palvelun toteuttamisen toteutuneisiin nettokustannuksiin.

Yleisradiolain 12 b §:ssä mainittuja tietoja, joita Traficom tarvitsee televisio- ja radiotoiminnan valvontatyössään, ovat ohjelmistojen eurooppalaisuutta ja riippumattomuutta tuotantoa koskevien kiintiöiden, mainontaa ja sponsorointia sekä ääni- ja tekstityspalvelujen ohjelmiin liittämistä koskevien säännösten noudattaminen.

Yleisradiolain 7 §:n valvonta ei kuulu Traficomien toimivaltaan. Traficom ei siten arvioi lausunnossaan julkisen palvelun toteutumista tai sisältöä.

3.1.2 Yleistä kertomuksesta

Yleisradion kertomus vuodelta 2023 sisältää Traficomien valvontatehtävissä tarvitsemat tiedot. Julkiseen kertomukseen sisältyvät mm. tilinpäätöstiedot eriyttämislaskelmien. Yleisradion kaupallisen toiminnan eriyttetyt tuloslaskelmat 2023 ja tuloslaskelman erittelytiedot ovat kertomuksen salassa pidettävissä liitteissä.

Seuraavissa luvuissa arvioidaan kertomuksessa annettuja tietoja yksityiskohtaisesti. Luvussa 3.2 arvioidaan annettuja tietoja eriyttämisen kannalta ja luvussa 3.3 muun televisio- ja radiotoimintaan liittyvän valvonnan kannalta.

3.2 Eriyttäminen

Yleisradion toimittaman kertomuksen yhteydessä on mukana eriyttämistä koskeva tilintarkastajan lausunto, sekä eriyttetyt tuloslaskelma ja tase. Tilintarkastajan lausunnossa todetaan, että Yleisradio on vahvistanut eriyttämisperiaatteet julkisen palvelun toiminnalle ja muille toimintoille ja ne on esitetty eriyttämislaskelmien yhteydessä. Lausunnon mukaan sovelletut periaatteet noudattavat olennaisilta osin Traficomien yleisohjeen suosituksia ja yleisiä laadintaperiaatteita ja että eriytettyjen tilinpäätösten tuloslaskelma ja tase ovat johdettavissa Yleisradion kirjanpidosta.

Eriytetty tuloslaskelma ja tase on laadittu siten, että Yleisradio on jaotellut liiketoiminnot julkisen palvelun tarjontaan televisiossa ja radiossa, julkisen palvelun tarjontaan internetissä ja matkaviestimissä sekä kaupallisen toiminnan omana osionaan. Televisiossa ja radiossa tarjottavan julkisen palvelun eriytetty tuloslaskelma ja tase muodostuvat, kun koko yhtiön tuloslaskelmasta ja taseesta vähennetään riveittäin internetissä ja matkaviestimiin tarjottu julkinen palvelu sekä kaupallinen toiminta. Julkisen palvelun liikevaihtoon on lisätty kaupallisen toiminnan hyödyntämien julkisen palvelun tuotannon tekijöiden arvo. Näiden kohdistusten

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

jälkeen jäljelle jäävät rivikohtaiset tuotot ja kulut kuuluvat julkisen palvelun tarjonnalle televisiossa ja radiossa.

Lisäksi Yleisradio on tuloslaskelmansa yhteydessä toimittamissaan lisätiedoissa eriteltyt tarkemmin mm. liiketoiminnan tuottoja ja kuluja, kaupallisen tuotantopalvelun ohjelma- ja palvelutuottoja sekä Yleisradion saamia avustuksista.

Yleisradio ei kertomuksensa mukaan harjoita laissa sähköisen viestinnän palveluista (917/2014) 3 §:n 1 momentin 34 kohdassa tarkoitettua verkkopalvelua. Tämän vuoksi yhtiö ei ole kertomuksessaan käsitellyt yleisradiolain 8 a §:ssä edellytettyä verkkopalvelun erittelyä muusta toiminnasta.

Taulukko 1. Yleisradion tuloslaskelma 2023 eriytettynä Yleisradio-lain 7b § ja 8a § mukaisesti

Euroa	Yleisradio Oy	Julkisen palvelun tarjonta tv:ssä ja radiossa	Julkisen palvelun tarjonta internetissä ja matkaviestimissä	Kaupallinen toiminta	Sisäisten erien eliminointi
	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2023
Liikevaihto	527 272 700,03	387 349 688,19	160 607 917,89	889 889,97	-21 574 796,02
Yle-vero	523 456 363,65	363 300 512,14	160 155 851,51	0,00	
Ohjelmatuotot	1 397 395,63	998 876,12	397 452,82	1 066,69	
Palvelujen myyntituotot	2 418 940,75	23 050 299,93	54 613,56	888 823,28	-21 574 796,02
Liiketoiminnan muut tuotot:	2 309 397,05	281 833,21	45 270,31	1 982 293,53	0,00
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	38 344,07	38 344,07	0,00	0,00	
Vuokratuotot	1 968 391,74	22 410,22	1 261,78	1 944 719,74	
Muut tuotot	302 661,24	221 078,92	44 008,53	37 573,79	
Henkilöstökulut	-248 413 927,93	-168 956 486,84	-87 614 852,75	-458 598,29	8 616 009,94
Poistot ja arvonalentumiset	-79 183 812,42	-62 038 705,83	-16 739 682,31	-405 424,28	
Liiketoiminnan muut kulut	-197 127 695,69	-153 131 975,40	-55 517 586,52	-1 436 919,85	12 958 786,08
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	4 856 661,04	3 504 353,33	781 066,62	571 241,08	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-585 534,46	-438 371,87	-147 173,02	10,43	
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	4 271 126,58	3 065 981,47	633 893,60	571 251,51	0,00

3.2.1

Muu julkinen palvelu internetissä ja matkaviestimissä

Yleisradiolain 7 b §:n perusteella yhtiön tulee eriyttää televisio- ja radiotoiminnan julkisesta palvelusta muu julkinen palvelu. Eriyttämällä tarkoitetaan 7 b §:ssä sitä, että eriytettävälle toiminnoille laaditaan tilikausittain tuloslaskelma ja julkisen palvelun toiminnalle myös tase. Tuloslaskelman ja taseen tulee olla yhtiön kirjanpidosta johdettavissa ja ne ovat laadittava soveltuvin osin kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Selaimella käytettävien internetpalvelujen lisäksi tähän Yle-lain 7 b §:ssä tarkoitettuun ryhmään kuuluvat myös matkaviestimiin tarjotut päätelaitteisiin asennettavilla sovelluksilla käytettävät palvelut (ns. mobiilipalvelut). Matkaviestimiin tarjotuista sisällöistä valtaosa julkaistaan myös radio- ja tv-kanavilla. Samaisen lainkohdan mukaan yhtiön ottaessa omaan käyttöönsä julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnassa tuotettua aineistoa tarjotakseen sitä muualla kuin televisio- ja radiotoiminnassa, sen tulee tapahtua samoin ehdoin kuin yhtiön luovuttaessa aineistoa yhtiön ulkopuoliseen käyttöön.

Yleisradiolain 7 b §:n mukaiseen tuloslaskelmaan (kertomuksen liite 1, sarake "Julkisen palvelun tarjonta internetissä ja matkaviestimissä") sisältyy tuottoina

- Yle-verolla kerätystä rahoituksesta osuus, joka vastaa internetissä ja matkaviestimiin tarjotun palvelun kustannusosuutta julkisen palvelun kokonaiskustannuksista. Jakamalla Yleisradion saama julkinen rahoitus julkisen palvelun kahden lakimääräisen osan (radio ja tv sekä internet ja mobiili) välillä kustannusten mukaisessa suhteessa saatu rahoitus kohdistuu Yleisradion näkemyksen mukaan aiheuttamisperiaatetta noudattaen.
- palvelujen myyntituottoihin arvioitu osuus erottelemattomista tuotoista

Eriytetyn tuloslaskelman rakenne noudattaa Yleisradion virallisen tilinpäätöksen erittelytapaa. Kuluina tuloslaskelmassa on

- henkilöstökuluina internet- ja mobiilipalvelujen tuottamiseen käytetty henkilöstöpanos sivu- ja liitännäiskuluineen
- poistoissa, arvonalentumisissa sekä liiketoiminnan muissa kuluissa sellaiset hankitut sisältöoikeuksien kulut, joiden hankintasopimuksissa on eroteltu internet-julkaisuoikeuksien hinta. Lisäksi poistoihin, arvonalentumisiin sekä liiketoiminnan muihin kuluihin on Yleisradion mukaan aiheuttamisperiaatetta noudattaen kirjattu myös erottelemattomista esitysoikeuskuluista se osuus, joka vastaa internet- ja mobiilipalvelujen minuuttimääräisen käytön osuutta yleisön kaikesta Yleisradion palvelujen käytöstä.
- kaikki muut internet- ja mobiilijulkaisemisesta aiheutuneet suorat kulut sekä kulujen suhteessa jaettu osuus yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista.

Myös eriytetty tase on rakenteeltaan yhdenmukainen Yleisradion virallisen tilinpäätöksen kanssa. Internet- ja matkaviestinpalveluiden tase on eriytetty julkisen palvelun tv- ja radiotoiminnan taseesta sellaisten tase-erien osalta, jotka aiheutuvat internet- ja mobiilipalveluiden tuottamisesta. Näitä ovat taseen vastaavaa-puolella aineettomat hyödykkeet, osa aineellisista hyödykkeistä sekä osa lyhytaikaisista saamisista. Taseen vastattavaa-puolella näitä ovat tämän toiminnan kumulatiivinen voitto/tappio tiikaudesta 2013 alkaen sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman eristä osto- ja siirtovelat (Yleisradion toimittama taulukko 2, tase). Siirtoveloista henkilöstöön liittyvät erät on jaettu henkilöstökulujen mukaisessa suhteessa.

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

3.2.2 Muut tehtävät ja Yleisradion kaupallinen toiminta

Yleisradiolain 8 §:n perusteella muu toiminta kuin 7 §:n mukainen julkinen palvelu tulee eriyttää kirjanpidossa julkisen palvelun toiminnasta. Myös mahdollinen yhtiön tarjoama verkkopalvelu on 8 a §:n mukaisesti eriytettävä.

Yleisradio Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan mahdollinen muu, julkisen palvelun yleisradiotoimintaa tukeva toiminta (kaupallinen toiminta) on järjestettävä kirjanpidollisesti erilliseksi julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta. Kaupallinen toiminta on jaettu eriyttämislaskelmassa (toimitettu Traficomille, salassa pidettävä) neljään erilliseen tuloslaskelmaan.

Vuodesta 2022 vuoteen 2023 Yleisradion kaupallisen toiminnan kokonaistuotot laskivat 4,3 miljoonasta eurosta 2,9 miljoonaan euroon. Lasku aiheutui pääasiassa urheilutapahtumien tuotantopalveluiden kaupallisesta myynnistä.

Tallenteiden ja oikeuksien myynti

Ylen arkistomyynti tarjoaa keskitetysti Yleisradion tuottamien ja omistamien aineistojen luovutuksia yhtiön ulkopuoliseen käyttöön. Arkistomyynti lisensoi ammattikäyttöön muun muassa radio- ja tv-ohjelmia ja niiden osia, Yleisradion omistamia elokuvia, valokuvia ja äänitehosteita. Arkistomyynti luovuttaa arkistoaineistoa mahdollisuuksien mukaan myös yksityis- ja tutkimuskäyttöön.

Yleisradio voi luovuttaa yksityiseen käyttöön yksittäisiä kopioita pääsääntöisesti vain Yleisradion itse tuottamista uutis-, ajankohtais- ja asiaohjelmista tai niiden osista. Lisäksi yhtiö myy kaupalliseen käyttöön tv- ja radio-ohjelmien arkistotallenteita ja esitysoikeuksia, tavaramerkkiensä käyttölisenssejä sekä muita av-sisältöjen immateriaalioikeuksia kotimaisille ja ulkomaisille tv-yhtiöille sekä muille kotimaisille ja ulkomaisille yrityksille.

Tallenteiden ja oikeuksien myynti on jaettu eriytetyssä tilinpäätöksessä seuraavasti:

- Yleisradion julkisen palvelun tuottamisessa syntyneiden itse tuotettujen ja ulkopuolelta hankittujen ohjelmien ja oikeuksien myynti on osana Yleisradion julkista palvelua. Tämän seurauksena Yleisradion julkista palvelua varten hankittujen ohjelmien myyntituotot ja kustannukset kohdentuvat yhteen eli Yleisradion julkiseen palveluun.
- Muut myyntitulot kuin julkisen palvelun tuottamisessa syntyneiden ohjelmien ja oikeuksien myyntitulot sekä niiden aiheuttamat kustannukset ovat Yleisradion kaupallisen toiminnan osana.

Tallenteiden ja oikeuksien kaupallisen myynnin tuloslaskelma sisältää tämän toiminnan tuotot ja suorat kulut aiheuttamisperusteisesti sekä suorien kulujen suhteessa jaetun osuuden yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista.

Vuonna 2023 ei ollut tallenteiden ja oikeuksien kaupallista myyntiä.

Tuotantopalvelut

Yleisradio tarjoaa muille tv-yhtiöille, itsenäisille tv-tuotantoyhtiöille sekä muille ostajille henkilö-, tila-, tietoliikenneyhteys-, siirto- ja laitekapasiteettia kaupallisilla

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

myyntisopimuksilla. Julkisen palvelun sisältöjen resurssien ja kustannusten optimoinnin kannalta on Yleisradion mukaan tietyissä tilanteissa järkevää tarjota vapaata kapasiteettia myös muiden kuin Yleisradion omaan käyttöön. Yleisimmät tällaiset tilanteet ovat

- Yleisradion oman tuotannon vuotuinen kausivaihtelu sekä päivä- ja viikkorytmin mukainen vaihtelu, jotka jättävät tuotantokapasiteettia ajoittain vajaakäytölle
- muiden tahojen kuin Yleisradion itse tuottamat julkisen palvelun ohjelmasisällöt, joiden tuotannossa on taloudellisesti tai muutoin tarkoituksenmukaista käyttää yhtiön omaa tuotantokapasiteettia.

Yleisradio ilmoittaa huolehtivansa tuotantopalvelujen kaupallisen myynnin markkinahintaisuudesta siten, että kaupallisen myynnin tarjousta valmisteltaessa markkinoilla vallitseva käypä hintataso selvitetään ja tarjous hinnoitellaan niin, ettei tämä markkinahintataso alitu.

Tuotantopalveluiden myynnin tuloslaskelma sisältää tämän toiminnan tuotot ja suorat kulut aiheuttamisperusteisesti sekä suorien kulujen suhteessa jaetun osuuden yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista. Kun tuotantopalveluiden kaupallisessa myynnissä käytetään tuotannontekijänä julkisen palvelun henkilökuntaa, laitteita, tiloja tai muita hyödykkeitä, niin näiden tuotannontekijöiden kulut kaupallisen myynnin osalta kirjataan kaupallisen myynnin kuluksi. Palkat ja palkkiot kirjataan suoraan kaupallisen myynnin kustannukseksi henkilöstökulujen riville. Laitteet, tilat ja muut hyödykkeet kirjataan riville Liiketoiminnan muut kulut. Vastaavasti julkisen palvelun tuottoihin lisätään kaupallisen toiminnan hyödyntämien tuotannontekijöiden arvo Palveluiden myynti -riville.

Urheilutapahtumien tuotantopalveluiden kaupallinen myynti

Yleisradio tarjoaa kaupallisena toimintana kansainvälisissä urheilukilpailuissa kuten olympialaisissa kansainvälisen kuvasignaalin tuotantopalveluja. Tilaa-asiakkaina ovat tv-lähetysoikeuksien omistajat, esimerkiksi Kansainvälisen Olympiakomitean omistama Olympic Broadcasting Services (OBS) -yhtiö. Kansainvälinen kuvasignaali tuotetaan maailmanlaajuisia tv-lähetystyksiä varten, ja Suomessa lähetettävät televisioinnit ovat yksi tätä kv-kuvasignaalia käyttävistä tv-lähetyksistä.

Eri maissa toimivat tv-yhtiöt käyttävät kv-kuvasignaalia haluamallaan tavalla omien tv-lähetystensä pohjana. Yleisradion julkisen palvelun osana Suomessa lähetettävät lopulliset tv-urheilulähetykset leikataan alkuperäisestä kuvasignaalista ja tarpeen mukaan yhdistetään julkisen palvelun osana tuotettaviin studio-osuuksiin ja haastatteluihin sekä varustetaan suomenkielisellä selostuksella. Julkisen palvelun osana toteutettava lopullinen kansallinen tv-lähetys on riippumaton siitä, mikä tv-tuotantopalveluyritys on toteuttanut kv-kuvasignaalin tuotannon. Eri lajien tuotannot toteutetaan eri tuotantoyhtiöiden avulla, ja Yleisradion julkisen palvelun osana niistä kaikista tuotetaan lopullinen kansallinen tv-lähetys.

Yleisradion mukaan tuotantopalvelujen tarjoaminen kansainvälisen kuvasignaalin kaupalliseen tuottamiseen kehittää henkilökunnan osaamista. Kansainvälisen tason tuotannoissa hankittua osaamista voidaan yhtiön mukaan hyödyntää julkisen palvelun tuottamisessa kotimaisiin tarpeisiin. Kaupallisena toimintana tarjottava, televisiotuotannon varsinainen myytävä hyödyke on henkilökunnan osaaminen ja

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

työpanos. Tuotannot voidaan toteuttaa Yleisradion omalla tv-tuotantokalustolla tai ulkopuolelta vuokratulla kalustolla.

Kaupallisia kansainvälisen urheilun televisiointeja ei ole kaikkina vuosina, vaan ne riippuvat kilpailujen järjestämisaikatauluista ja Yleisradion saamista kaupallisista toimeksiannoista.

Yleisradio ilmoittaa huolehtivansa urheilun erillishankkeiden kaupallisen myynnin markkinahintaisuudesta siten, että kaupallisen myynnin tarjousta valmisteltaessa markkinoilla vallitseva käypä hintataso selvitetään ja tarjous hinnoitellaan siten, ettei tämä markkinahintataso alitu. Urheilukilpailujen tuotantopalvelujen markkinassa tarjottavat palvelut ovat osaksi tuotantokohtaisesti niin yksilöllisiä, ettei vallitsevaa markkinahintatasoa ole aina olemassa. Tällöin Yleisradion tekemän tarjouksen hinnoittelu perustuu kulujen täydelliseen kattamiseen ja riittävän katteen sisällyttämiseen tarjoushintaan.

Urheilun erillishankkeiden tuloslaskelma sisältää tämän toiminnan tuotot ja suorat kulut aiheuttamisperusteisesti sekä suorien kulujen suhteessa jaetun osuuden yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista. Kun urheilun erillishankkeiden kaupallisessa myynnissä käytetään tuotannon tekijänä julkisen palvelun henkilökuntaa, laitteita, tiloja tai muita hyödykkeitä, näiden tuotannon tekijöiden kulut kaupallisen myynnin osalta kirjataan kaupallisen myynnin kuluksi ja julkisen palvelun tuotoksi. Palkat ja palkkiot kirjataan suoraan kaupallisen myynnin kustannukseksi riville henkilöstökulut. Laitteet, tilat ja muut hyödykkeet kirjataan riville Liiketoiminnan muut kulut.

Vuonna 2023 Yleisradiolla ei ollut merkittävää urheilutapahtumien tuotantopalveluiden kaupallista myyntiä.

Tilojen vuokraus

Yleisradio antaa vuokralle omistamiaan toimitiloja, joille yhtiön omassa toiminnassa ei ole käyttöä. Vuokralle annettuja tiloja oli vuoden 2023 lopussa noin 6 958 neliömetriä yhtiön omistamista yhteensä 161 419 neliömetrin toimitiloista. Lisäksi yhtiö on vuokrannut omaan käyttöönsä muiden omistamia tiloja noin 38 171 neliömetriä.

Vuonna 2023 vuokrausliiketoiminnan kokonaistuotot olivat 1 765 000 euroa niiden oltua edellisenä vuonna 1 699 000 euroa. Kokonaiskulut ja vuokraustoiminnan poistot olivat 1 579 000 euroa. Kokonaistulos vuokrausliiketoiminnasta vuonna 2023 oli 185 000 euroa.

Vuokrasopimuksia oli vuoden 2023 lopussa 24.

Yhtiön ilmoituksen mukaan tilat on annettu vuokralle markkinahinnoittelua noudattaen sekä muun muassa vuokrakohteen ja -suhteen erityispiirteet ja sopimuskauden pituus huomioiden.

Tilavuokrauksen kuluksi on kohdistettu vuokraustoiminnan muut kulut, joihin kuuluvat mm. energia- ja jätehuoltokulut, kiinteistönhoitokustannukset, tonttikustannukset sekä poistot niiden Yleisradion omistamien rakennusten osalta,

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

joista tiloja vuokrataan. Näiden lisäksi tilavuokrauksen kuluiksi on kohdistettu edellä mainittujen kulujen suhteessa jaettu osuus yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista.

Kaupallisen toiminnan taseen eriyttäminen

Kaupallisen toiminnan tase 31.12.2023 on eriytetty julkisen palvelun taseesta samoilla periaatteilla kuin vuonna 2022.

Eriyttäminen on Yleisradion mukaan tehty mahdollisimman kattavasti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kaikkien sellaisten tase-erien osalta, jotka aiheutuvat kaupallisesta toiminnasta tai ovat muutoin suorassa suhteessa kaupalliseen toimintaan. Sellaisten tase-erien osalta, joilla ei ole niin suoraa suhdetta kaupalliseen toimintaan, että aiheuttamisperiaatetta voitaisiin käytännön tasolla käyttää, eriyttäminen on tehty kulujen mukaisessa suhteessa.

3.2.3 Yleisradion julkinen palvelu radiossa ja televisiossa

Tv:ssä ja radiossa tarjottavan julkisen palvelun eriytetty tuloslaskelma ja tase muodostuvat, kun koko yhtiön tuloslaskelmasta ja taseesta vähennetään riveittäin edellä kuvatut internetissä ja matkaviestimiin tarjottu julkinen palvelu sekä kaupallinen toiminta. Julkisen palvelun liikevaihtoon on lisätty kaupallisen toiminnan hyödyntämien julkisen palvelun tuotannontekijöiden arvo.

Liikevaihtoon on kirjattu seuraavia kuluja ja tuottoja:

- Saadusta julkisen palvelun rahoituksesta osuus, joka on laskettu käyttäen tv- ja radiotoiminnan kustannusosuutta julkisen palvelun kokonaiskustannuksista.
- Ohjelmatuottoina julkisen palvelun ohjelmatuotannoista saatuja kulukorvauksia, joita yhteistuotantosopimuksien muut osapuolet ovat maksaneet Yleisradiolle korvauksena Yleisradion käyttämistä kuluista.
- Palvelujen myyntituottoina mm. Radion Sinfoniaorkesterin julkisen palvelujen tuotantojen lipputuloja, eduskunnan täysistuntojen internet-lähetysten kulukorvauksia, ohjelmasiirtoon käytetyn EBU:n satelliittimaa-aseman kulukorvauksia sekä julkisen palvelun tv-ohjelmien yhteydessä järjestettyjen yleisöpuhelinäänestysten tuloja. Lisäksi palveluiden myyntituottoihin on kirjattu kaupallisen toiminnan hyödyntämien julkisen palvelun tuotannontekijöiden arvo.

Julkisen palvelun tv- ja radiotoiminnan liiketoiminnan muihin tuottoihin on kirjattu:

- Käyttöomaisuuden myyntivoitot, jotka koostuvat julkisen palvelun toiminnan käytössä olleen käyttöomaisuuden myynnistä
- Saatuja avustuksia sekä muina tuottoina mm. ulkomailta saatuja alv-palautuksia.

3.2.4 Traficomin arvio julkisen palvelun ja muun toiminnan eriyttämisestä

Traficom on arvioinut Yleisradion toimittaman taseen ja tuloslaskelman. Yleisradio on esittänyt laskelmat Traficomin antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Arvio julkisen palvelun tuottojen ja kulujen eriyttämisestä

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Kertomuksen liitteenä olevassa eriytetyssä tuloslaskelmassa tuotot muodostuvat liikevaihdosta ja liiketoiminnan muista tuotoista. Kuluista eritellään henkilöstökulut, poistot ja arvonalentumiset ja liiketoiminnan muut kulut. Eriytetty tuloslaskelma noudattaa yhtiön virallisen tilinpäätöksen rakennetta.

Julkisen palvelun tuottamiseen tarkoitettu Yle-veron tuotto on kohdistettu eriyttämislaskelmassa kustannusten suhteessa sekä julkisen palvelun tarjontaan tv:ssä ja radiossa että internetissä ja matkaviestimiin tarjotun julkisen palvelun tarjontaan. Ohjelmatuotoista se osa, joka on syntynyt kulukorvauksena yhteistuotantosopimuksista, on kohdennettu julkiselle palvelulle. Palveluiden myyntituotoista mm. Radion Sinfoniaorkesterin julkisten palveluiden tuotantojen lipputulot, eduskunnan täysistuntojen internet-lähetysten kulukorvaukset, yleisöpuhelinäänestysten tuotot ja ohjelmasiirtoon käytetyn EBU:n satelliittimaa-aseman kulukorvaukset on eriytetty julkisen palvelun tarjontaan tv:ssä ja radiossa. Lisäksi palveluiden myyntituottoihin on kirjattu kaupallisen toiminnan hyödyntämien julkisen palvelun tuotannon tekijöiden arvo.

Julkisen palvelun muut tuotot sisältävät käyttöomaisuuden myyntivoittoja, jotka koostuvat julkisen palvelun toiminnan käytössä olleen käyttöomaisuuden myynnistä, sekä saatuja avustuksia ja ulkomailta saatuja alv-palautuksia.

Yleisradio on eritellyt yksityiskohtaisella tasolla avustusten ja ohjelmatuottojen sisältämät erät (salassa pidettävässä kertomuksen taulukossa 6).

Esitysoikeuskulut sisällytetään osittain liiketoiminnan muihin kuluihin ja osittain poistoihin sekä arvonalentumisiin. Taseeseen aktivoitujen esitysoikeuksien kulukirjaus tehdään poistot ja arvonalentumiset -rivillä ja vuosikuluna tilikaudelle kohdistetut esitysoikeuskulut näytetään liiketoiminnan muissa kuluissa.

Esitysoikeuskulut jaetaan toiminnoittain puolestaan julkisen palvelun puolella siten, että internetin ja matkaviestinpalveluiden kuluksi on kirjattu internet-julkaisu-oikeushinnalla osoitettavissa olevat kulut ja loput julkiseen palvelusisältöön kuuluvasta ohjelmistosta on kohdistettu julkiseen palveluun televisiossa ja radiossa. Myös erottelemattomista esitysoikeuskuluista on kirjattu se osuus, joka vastaa internet- ja mobiilipalvelujen minuuttimääräisen käytön osuutta yleisön kaikesta Yleisradion palvelujen käytöstä.

Arvio julkisen palvelun taseen eriyttämisestä

Yleisradion eriytetty tase noudattaa yhtiön virallisen taseen rakennetta. Internet- ja matkaviestinpalveluiden tase on eriytetty julkisen palvelun tv- ja radiotoiminnan taseesta sellaisten tase-erien osalta, jotka aiheutuvat internet- ja mobiilipalveluiden tuottamisesta. Näitä ovat taseen vastaavaa-puolella aineettomat hyödykkeet, osa aineellisista hyödykkeistä sekä osa lyhytaikaisista saamisista. Taseen vastattavaa-puolella näitä ovat tämän toiminnan kumulatiivinen voitto/tappio tilikaudesta 2013 alkaen sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman eristä osto- ja siirtovelat (taulukko 2, tase). Siirtoveloista henkilöstöön liittyvät erät on jaettu henkilöstökulujen mukaisessa suhteessa.

Traficomilla ei ole huomautettavaa julkisen palvelun tuloslaskelman tai taseen laatimisesta. Traficom muistuttaa, että Yleisradiolla on viime kädessä velvollisuus pitää huolta siitä, että julkisen palvelun tehtävän hoitamisesta syntyneet tuotot ja kulut kohdistuvat oikeasuhteisesti eri toimintojen kesken.

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Arvio kaupallisen toiminnan tuottojen ja kulujen eriyttämisestä

Kaupallisen toiminnan tuloslaskelmasta Yleisradio on laatinut taulukon (salassa pidettävä). Kaupallisen toiminnan tuloslaskelma on eriytetty neljään alatoimintoon (Tallenteiden ja oikeuksien myynti, Tuotantopalvelut, Urheilun erillishankkeet sekä Tilojen vuokraus). Kullekin alatoiminnolle on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaiset suorat kulut.

Kaupallisen toiminnan tuloslaskelma on laadittu edellisvuotta vastaavalla tavalla ja erittelytarkkuudella. Traficomilla ei ole huomautettavaa tuloslaskelman laadintaperiaatteisiin eikä esitystarkkuuteen.

Arvio kaupallisen toiminnan taseen eriyttämisestä

Kaupallisen toiminnan tase on eriytetty julkisen palvelun taseesta samoilla periaatteilla kuin vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Eriytetyn taseen rakenne noudattaa yhtiön virallisen tilinpäätöksen erittelytarkkuutta. Traficomilla ei ole huomautettavaa eriytetyn taseen laatimistavasta.

Eriytetty tuloslaskelma ja tase eivät yksinään mahdollista yleisradiolain ja sen perustelujen edellyttämää palvelujen myynnin tasapuolisten ehtojen toteutumisen arviointia. Ne antavat kuitenkin lähtökohdan alustavalle arviolle Yleisradion julkisen palvelun toimintoja ja muuta toimintaa koskien. Laskelmien perusteella voidaan todeta, että Yleisradion tuotot muusta kuin yleisradiolain 7 §:n tarkoittamasta julkisesta palvelusta kattavat kokonaisuudessaan niiden kulut. Lisäksi voidaan todeta, että eriyttämisvelvollisuuden piiriin kuuluva muu kaupallinen toiminta on edellisvuoden tapaan julkiseen palveluun verrattuna hyvin vähäistä.

3.3 Muut televisio- ja radiotoiminnan valvontaan liittyvät tiedot

3.3.1 Mainonnan kieltö

Yleisradiolain 12 §:n mukaan Yleisradio ei saa lähettää mainontaa televisio- tai radio-ohjelmistojensa eikä muiden eri televerkoissa tarjoamiensa julkisen palvelun tehtävään kuuluvien sisältöpalveluiden yhteydessä. Yleisradio ei lain mukaan saa tuottaa sponsoroitua ohjelmaa.

Yleisradion kertomuksen mukaan vastaavat toimittajat valvovat mainonta- ja sponsorointikiellon noudattamista osana sananvapauslain mukaista toimitustyön johtamista ja valvontaa. Lain säännöksiä täydentäviä tarkempia periaatteita muun muassa kaupallisten tunnusten näkyvyydestä ja yhteistyöstä sisältöjen tuotannossa sisältyy Ylen ohjelmatoiminnan ja sisältöjen eettisiin ohjeisiin ja vastaavien toimittajien antamiin ohjeisiin. Vastaavat toimittajat valvovat myös eettisten normien noudattamista. Valvonta tapahtuu ohjeistuksen, koulutuksen ja tapauskohtaisen arvioinnin avulla.

Traficom ei tehnyt vuoden 2023 aikana Yleisradion mainonta- ja sponsorointikieltoa koskevia selvityksiä eikä antanut asiaa koskevia päätöksiä.

3.3.2 Traficomin arvio mainonnan kiellon noudattamisesta

Yleisradio on noudattanut yleisradiolain 12 §:n mukaista mainonnan kieltöä.

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

3.3.3 Ohjelmiston eurooppalaisuus ja riippumaton tuotanto

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 209 §:n mukaan televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta lähetysajastaan². Lisäksi tilausohjelmanpalvelun tarjoajan on varattava eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluettelossaan ja varmistettava näiden teosten näkyvyys ohjelmaluettelossaan.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 210 §:n mukaan televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisten riippumattomien tuottajien tuottamille ohjelmille 19 prosenttia 209 §:n 1 momentin mukaisesti lasketusta lähetysajastaan tai vaihtoehtoisesti 19 prosenttia ohjelmistobudjetistaan. Riippumattomien tuottajien osuuteen laskettavista ohjelmista puolet on oltava viimeisen viiden vuoden aikana tuotettuja. Riippumattomana pidetään sellaista audiovisuaalisten ohjelmien tuottajaa, jonka osakepääomasta yksittäinen audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja hallitsee enintään 25 prosenttia tai useampi enintään 50 prosenttia ja joka viimeisen kolmen vuoden aikana on tuottanut enintään 90 prosenttia ohjelmistaan samalle audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajalle.

Säännöksen mukaisesti laskettu Yleisradion televisiolähetysten eurooppalaisuusaste vuonna 2023 oli Yleisradion kertomuksen mukaan kokonaisuudessaan 91 prosenttia. Kaikkien Yleisradion tv-kanavien luvut ylittävät selvästi vaaditun 50 prosentin tason.

Traficomin tiedonkeruun mukaan riippumattomien eurooppalaisten tuottajien osuus ohjelmatuotannosta oli säännöksen mukaisesti laskettuna Yleisradion televisiokanavilla 43 prosenttia. Kaikkien Yleisradion tv-kanavien luvut ylittävät vaaditun 19 prosentin tason. Viimeisen viiden vuoden eli vuosien 2019–2023 aikana tuotettujen ohjelmien osuus oli 28 prosenttia, mikä ylittää vaaditun 9,5 prosentin tason.

Tilausohjelmanpalvelun tarjoajan on varattava eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluettelossaan ja varmistettava näiden teosten näkyvyys ohjelmaluettelossaan. Säännös koskee myös Yle Areenaa. Traficomin tiedonkeruun mukaan säännöksen mukaisesti laskettu Yle Areenan eurooppalaisuusaste vuonna 2023 oli 93 prosenttia, mikä ylittää selvästi vaaditun 30 prosentin tason.

3.3.4 Traficomin arvio ohjelmiston eurooppalaisuuden ja riippumattoman tuotannon velvoitteiden toteutumisesta

Yleisradion televisiokanavat ja tilausohjelmanpalvelu Yle Areenan ohjelmisto ovat täyttäneet ohjelmiston eurooppalaisuutta ja riippumatonta tuotantoa koskevat vaatimukset.

3.3.5 Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 §:ssä Yleisradiolle asetetut velvollisuudet parantavat näkö- ja kuulorajoitteisten henkilöiden edellytyksiä seurata Yleisradion tv-kanavia ja tilausohjelmanpalvelu Yle Areenan ohjelmistoja

² Vuosittaiseen lähetysaikaan ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, tekstitelevisiolähetyksille tai teleostoslähetyksille varattua aikaa.
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom • PL 320, 00059 TRAFICOM
p. 029 534 5000 • Y-tunnus 2924753-3

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

tekstityspalvelun eli ohjelmatekstityksen sekä äänipalvelun eli äänitekstityksen keinoin.

Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun televisio-ohjelmistoihin ja tilausohjelmalvelussa saatavilla oleviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin televisio-ohjelmistoihin ja yleisen edun televisio-ohjelmistoihin sekä niiden tilausohjelmalveluohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelua ei kuitenkaan tarvitse liittää suorana lähetyksenä lähetettäviin musiikkiesityksiin eikä urheiluohjelmiin. Tekstityspalvelu tulee toteuttaa laadukkaasti siten, että tekstitys on käyttäjälle riittävän selkeää ja ymmärrettävää.

Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava SVPL 211 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yleisen edun televisio-ohjelmistojen ja useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava 2 momentissa tarkoitetuissa tilausohjelmalveluissa 30 prosenttia ohjelmistoista.

Televisio-ohjelmien tekstitysvelvoitetta sovelletaan myös suoriin lähetyksiin, lukuun ottamatta alueuutisten suorina lähetyksiä. Ohjelmistoon kuuluvien suorana lähetyksenä lähetettävien alueuutisten tekstityspalvelu voidaan toimittaa uusintalähetyksen yhteydessä. Uusinta, johon tekstitys on liitetty, on lähetettävä yleisön kannalta tarkoituksenmukaisena lähetyksaikana vuorokauden kuluessa suorasta lähetyksestä sekä esitettävä tekstityksen valmistuttua tilausohjelmalvelussa mahdollisimman pian.

Edellä mainittujen velvoitteiden lisäksi kaikkien audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajien on laadittava toimintasuunnitelmia siitä, miten niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille ja millä keinoin esteettömyyttä edistetään. Toimijoiden tulee myös raportoida Traficomille toimistaan palvelujen esteettömyyden toteuttamiseksi. Traficom keräsi toiset esteettömyyttä koskevat toimintasuunnitelmat koskien vuosia 2024–2025 ja julkaisi koosteen niistä verkkosivuillaan keväällä 2024. Samassa yhteydessä toimijoita pyydettiin raportoimaan edellisen toimintasuunnitelman toteutumisesta.

Yleisradion kertomuksen mukaan vuonna 2023 ohjelmatekstityksessä keskityttiin kehittämään suorien lähetysten koneavusteista sanelutekstitysmetodia entistä paremmaksi. Menetelmällä tavoitellaan hyvää suoratekstityksen laatua. Yleisradion mukaan tekstitysten saavutettavuutta Yle Areenassa parannettiin muun muassa lisäämällä tekstitykseen taustapalkit.

3.3.6 Traficomin arvio ääni- ja tekstityspalvelun toteutumisesta

Traficom tarkasteli ääni- ja tekstityspalveluvelvoitteen toteutumista vuonna 2023 Yleisradion osalta edelleen kanavakohtaisesti.

Alla olevista taulukoista näkyy velvoitteen toteutuminen kanavittain jaoteltuna.

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Yhteenvetotaulukko 2023

ÄÄNI- JA TEKSTITYSPALVELUT

Äänipalvelujen toteutuminen	Yle kaikki	TV1	TV2	FEM	Teema
Äänipalveluvelvoitteen alaisten ohjelmatusien kokonaismäärä televisiolähetyksissä	6 313	1 557	1 754	931	2 071
Äänipalvelun sisältävien ohjelmatusien määrä televisiolähetyksissä	6 313	1 557	1 754	931	2 071
Äänipalvelun sisältävien ohjelmatusien osuus televisiossa (%)	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Äänipalveluvelvoitteen alaisten ohjelmatusien kokonaismäärä tilausohjelmalvelussa	6 006	1 364	1 482	999	2 161
Äänipalvelun sisältävien ohjelmatusien määrä tilausohjelmalvelussa ¹⁾		-	-	-	-
Äänipalvelun sisältävien ohjelmatusien osuus tilausohjelmalvelussa (%)		-	-	-	-
Tekstityspalvelujen toteutuminen	Yle kaikki	TV1	TV2	FEM	Teema
Tekstitysvetoitteen alaisten ohjelmatusien kokonaismäärä televisiolähetyksissä	11 037	5 216	3 170	1 722	929
Televisiolähetyksissä tekstitetty yhteensä	10 404	4 636	3 090	1 722	956 ²⁾
Tilausohjelmalvelussa toteutettujen tekstitettyjen ohjelmatusien määrä	6 302	2 861	2 059	913	469
Tilausohjelmalvelusta hyväksyttävien ohjelmatusien enimmäismäärä		2 318	1 545	861	469
Tekstitettyjen ohjelmatusien kokonaismäärä, kun tilausohjelmalvelusta hyväksytty osuus on huomioitu		5 216	3 170	1 722	929
Laskennassa tilausohjelmalvelusta huomioitu tuntimäärä		580	80	0	0
Tekstitettyjen ohjelmatusien osuus televisiossa (%)		100 %	100 %	100 %	100 %
Tilausohjelmalvelusta käyttämättä jäävien tekstitettyjen ohjelmatusien määrä ³⁾		2 281	1 979	913	469
Tekstitysvetoitteen alaisten ohjelmatusien kokonaismäärä tilausohjelmalvelussa		4 027	2 825	1 824	885
Tilausohjelmalvelun tekstitettyjen ohjelmatusien osuus (%)		57 %	70 %	50 %	53 %

1) Äänipalvelua ei tyypillisesti toteuteta tilausohjelmalveluun, vaan se on käytettävissä kaikissa äänipalvelun sisältävissä ohjelmissa sitä tukevilla päätelaitteilla. Esimerkiksi iOS -pätelaitteet ja myös osa Android-laitteista tukevat äänipalvelua.

2) Teeman ohjelmistoissa on tekstitetty myös tekstitysvetoitteen ulkopuolisia suoria lähetysksiä.

3) Samoja ohjelmatusia ei voida laskea sekä televisio-ohjelmiston että tilausohjelmalvelun tekstitysvetoitteen toteutukseen.

Yleisradio tekstitti vuonna 2023 lähes kaikki tekstitysvetoitteen alaiset televisio-ohjelmat televisiokanavillaan. Kun tilausohjelmalvelun puolella tekstitettyjä ohjelmatusia huomioidaan laskennassa, täytti Yle kaikkien televisiokanavien osalta tekstitysvetoitteen. Myös Yle Areenassa tekstitettyjen ohjelmatusien osuus oli kokonaisuutena laskien noin 60 prosenttia ja tekstityspalvelu oli toteutettu lain vaatimusten mukaisesti.

Dnro TRAFICOM/14045/12.05.11/2024

25.9.2024

Äänitekstitys on automatisoitu palvelu, joka toimii kaikissa ohjelmissa, joissa on DVB-tekniikalla toteutettu käännöstekstitys. Palvelun kattavuus oli edellisten vuosien tapaan vuonna 2023 kaikilla tv-kanavilla 100 prosenttia. Yle Areenassa palvelu on saatavilla aina silloin, kun Areenaa käytetään mobiililaitteella, jossa on palvelun kanssa yhteensopiva ruudunlukuohjelma.

Yleisradio on toimittanut Traficomille toimintasuunnitelman esteettömyyden edistämisestä vuosille 2024–2025 ja raportin edellisen kauden toimista. Toimintasuunnitelma on julkaistu Traficomin verkkosivuilla.

Traficom pitää tärkeänä, että Yleisradio on panostanut erityisesti puheentunnistukseen perustuvan sanelutekstitysmetodin kehittämiseen ja kannustaa tähän jatkossakin. Traficomin näkemyksen mukaan Yleisradion suunnitelma pitää ohjelmatekstitys vakaana, kattavana ja aina myös ajankohtaisiin kotimaisiin ja ulkomaisiin tapahtumiin suomeksi ja ruotsiksi reagoivana palveluna on erinomainen kansalaisten yhdenvertaisuutta edistävä tavoite.

4 TRAFICOMIN LAUSUNTO

Traficom on edellä tässä lausunnossa arvioinut Yleisradion kertomusta vuoden 2023 aikana tarjotusta palvelusta suhteessa palvelua koskeviin lainsäädännön asettamiin velvoitteisiin.

Traficom on käynyt läpi Yleisradion toimittaman tilinpäätöksen, eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet liitetietoineen sekä yhtiön tilintarkastajien lausunnon eriyttämislaskelmista. Tilinpäätös sekä siitä johdetut laskelmat on laadittu samoin periaattein ja samalla erittelytarkkuudella kuin edellisvuonna, eikä Traficomilla ole niistä huomautettavaa.

Yleisradio on noudattanut yleisradiolain mukaista mainonnan kieltoa ja sen televisiokanavat ja tilausohjelmalvelu ovat täyttäneet ohjelmiston eurooppalaisuutta ja riippumatonta tuotantoa koskevat vaatimukset.

Yleisradio on toteuttanut ääni- ja tekstityspalvelua koskevat veloitteet sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa säädetyllä tavalla.

Traficom katsoo Yleisradion täyttäneen vuonna 2023 sille viraston valvomien säännösten osalta asetetut vaatimukset.

Lisätietoja

Lisätietoja lausunnosta Traficomissa antaa viestintämarkkina-asiantuntija Sami Vilvala p. 0295 390 624. Sähköpostiosoite on muotoa etunimi.sukunimi@traficom.fi.

Ylijohtaja Jarno Ilme

Päällikkö Viena Rainio

Liite: Yleisradio Oy:n kertomus Traficomille vuoden 2023 aikana tarjotusta palvelusta, julkinen